

Υπόθεση C-96/24

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

6 Φεβρουαρίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Najwyższy (Πολωνία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

11 Ιανουαρίου 2024

Αιτών:

X.Y.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αίτηση του συνηγόρου υπεράσπισης δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) σε υπόθεση με αντικείμενο τον έλεγχο του αν άλλος δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), ο οποίος κληρώθηκε σε σύνθεση γισρεα την παροχή αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, και ιδίως με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ελέγχου της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας δικαστή, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί στο εθνικό δίκαιο – Προδικαστικά ερωτήματα υποβαλλόμενα σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

I. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, [πρώτο και δεύτερο εδάφιο],

του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι:

1) το εθνικό Ανώτατο Δικαστήριο, όταν κρίνει επί ειδικής διαδικασίας που κινήθηκε κατόπιν αιτήσεως ενδιαφερομένου διαδίκου για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου –που κληρώθηκε σε σύνθεση δικαστικού σχηματισμού που εξετάζει υπόθεση σχετικά με την παροχή αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά [άλλου] δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου– πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, έχει υποχρέωση να εξετάσει αυτεπαγγέλτως εάν ο εν λόγω δικαστικός σχηματισμός του οποίου τα μέλη κληρώθηκαν μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου (για να κρίνει επί της παροχής αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά του δικαστή) συνιστά δικαστήριο «που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως» ακόμη και στην περίπτωση που κατά το εθνικό δίκαιο απαιτείται μόνον ο έλεγχος της συνδρομής των στοιχείων της δικαστικής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας;

2) όταν η αίτηση για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας βασίζεται στον ισχυρισμό ότι ο εν λόγω δικαστής διορίστηκε στη θέση αυτή στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού, δεν μπορούν να μετέχουν στην πενταμελή σύνθεση που κληρώνεται μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την εκδίκαση της υπόθεσης δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου οι οποίοι διορίστηκαν στο πλαίσιο της ίδιας πλημμελούς διαδικασίας, καθότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μια τέτοια σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως;

3) όταν, σε υπόθεση με αντικείμενο τον έλεγχο του αν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό (που εξετάζει αίτηση για την παροχή αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά [άλλου] δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου), αποδεικνύεται από τον αιτούντα διάδικο ότι, λόγω των (θεμελιωδών) πλημμελειών που ενείχε η διαδικασία διορισμού του εν λόγω δικαστή στο Ανώτατο Δικαστήριο, η σύνθεση που κληρώθηκε για την εκδίκαση της υπόθεσης δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, τότε, για την κρίση επί της αίτησης ελέγχου (του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας), παρέλκει η προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο εξέταση της συμπεριφοράς του δικαστή κατόπιν του διορισμού του, καθώς και της φύσης της διαδικασίας (για την παροχή αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου), και, κατά συνέπεια, η αίτηση για τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δεν θα πρέπει να τυγχάνει απορριπτέα αποκλειστικά και μόνο για τον λόγο ότι ο αιτών δεν απέδειξε ότι η συμπεριφορά του εν λόγω δικαστή κατόπιν του διορισμού του θέτει εν αμφιβόλω την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του;

- Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο υπ' αριθ. I, σημείο 2, προδικαστικό ερώτημα,

II. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, [πρώτο και δεύτερο εδάφιο], του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι:

δικαστής ο οποίος μετέχει σε δικαστικό σχηματισμό που δικάζει επί αιτήσεως ελέγχου του αν άλλος δικαστής (που έχει επιληφθεί αιτήσεως για την παροχή αδειάς προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δύναται, πρώτον, να ζητήσει να εξαιρεθούν από τον εν λόγω δικαστικό σχηματισμό άλλος ή άλλοι από τους κληρωθέντες μεταξύ του συνόλου των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου δικαστές οι οποίοι διορίστηκαν στο Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού, με συνέπεια να μην μπορεί να χαρακτηριστεί ο δικαστικός σχηματισμός στον οποίο αυτός (ή αυτοί) μετέχουν ως ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, και, δεύτερον, να ζητήσει το εν λόγω αίτημά του να μην εξεταστεί από δικαστή ο οποίος επίσης διορίστηκε στη θέση δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου στο πλαίσιο τέτοιας πλημμελούς διαδικασίας διορισμού;

III. Σε περίπτωση που επί του αιτήματος για το οποίο γίνεται λόγος στο υπ' αριθ. II προδικαστικό ερώτημα δεν εκδοθεί διάταξη του εθνικού δικαστηρίου, δύναται ο δικαστής που το υπέβαλε να αρνηθεί να μετάσχει στην εκδίκαση της υποθέσεως με αντικείμενο τον έλεγχο του αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας ή υποχρεούται να συμμετάσχει στην έκδοση απόφασης σε κάθε περίπτωση, ώστε να επαφίεται στον διάδικο να αποφασίσει αν θα προσβάλει την απόφαση που θα εκδοθεί επικαλούμενος προσβολή του δικαιώματός του να εκδικαστεί η υπόθεσή του από δικαστήριο που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 47, [πρώτο και δεύτερο εδάφιο], του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

IV. Όσον αφορά το ζήτημα αν είναι κακή η σύνθεση ολόκληρου του δικαστικού σχηματισμού –που ελέγχει το αν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας–, ασκεί επιρροή, στο πλαίσιο του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 47, [πρώτο και δεύτερο εδάφιο], του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ότι, από τα πέντε μέλη του συγκεκριμένου δικαστικού σχηματισμού, μόνο δύο δικαστές διορίστηκαν ως δικαστές στο Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού ή, αντιθέτως, σε μια τέτοια περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να προβεί κανονικά στην εκδίκαση της υπόθεσης και στην έκδοση απόφασης, δεδομένου ότι για την πλειοψηφία των δικαστών του Ανωτάτου

Δικαστηρίου που συμμετέχουν στην κληρωθείσα σύνθεση δεν συνέτρεξαν πλημμέλειες κατά τη διαδικασία διορισμού τους;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 4, παράγραφος 3, άρθρο 6, παράγραφος 1, άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο,

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 2, παράγραφος 1 και 2, άρθρο 267,

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47, πρώτο και δεύτερο εδάφιο.

Σχετικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982 (στο εξής: απόφαση A.K.),

Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235,

Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία), C-718/21, EU:C:2023:1015,

Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Chronopost και La Poste/UFEX κ.λπ., C-341/06 P i C-342/06 P, EU:C:2008:375,

Απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530,

Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626,

Απόφαση της 22ας Μαΐου 2003, Connect Austria, C-462/99, EU:C:2003:297,

Απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345,

Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798.

Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία), C-718/21, EU:C:2023:1015.

Σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Απόφαση της 22ας Ιουλίου 2021, Reczkowicz κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2022, αριθ. 1469/20, Advance Pharma sp. z o.o. κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2020, αριθ. 26374/18, G. Astradsson κατά Ισλανδίας,

Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2011, Fruni κατά Σλοβακίας,

Απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Ramos Nunes de Calvarho e SA κατά Πορτογαλίας;

Απόφαση της 7ης Μαΐου 2021, αριθ. 4907/18, Xero Flor sp. z o.o. κατά Πολωνίας,

Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2021, αριθ. 49868/19 και 57511/19, Dolińska-Ficek και Ozimek κατά Πολωνίας.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, άρθρο 45, παράγραφος 1,

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), άρθρο 10, παράγραφος 1, άρθρο 29, παράγραφοι 4, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 21, 24, άρθρο 22a, παράγραφος 1, άρθρο 26, παράγραφοι 2, 3, 4, άρθρο 73, παράγραφος 1,

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (νόμος της 27ης Ιουλίου 2001 περί των τακτικών δικαστηρίων), άρθρο 128,

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (νόμος της 6ης Ιουνίου 1997 περί Κώδικα Ποινικής Δικονομίας), άρθρο 30, παράγραφοι 1 και 2, άρθρο 41, παράγραφος 1, άρθρο 42, παράγραφος 1, άρθρο 534, παράγραφοι 1 και 2.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Με τον ustawa z dnia 9 czerwca 2022 (νόμο της 9ης Ιουνίου 2022), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιουλίου 2022, τροποποιήθηκε εκ νέου ο ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017 περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (εφεξής: u.S.N.). Μέσω της τροποποίησης αυτής παρασχέθηκε στους διαδίκους και στους τρίτους συμμετέχοντες σε δίκη ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) η δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση προκειμένου να ελεγχθεί το αν ορισμένος δικαστής, ο οποίος κληρώθηκε στη σύνθεση που δικάζει επί της υποθέσεώς τους, πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, ενώ περαιτέρω προβλέφθηκε, στο άρθρο 29, παράγραφος 4, του u.S.N., ότι οι περιστάσεις που περιέβαλλαν τον διορισμό

δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) δεν μπορούν να αποτελέσουν τη μοναδική βάση προσβολής απόφασης που εκδόθηκε με τη συμμετοχή του εν λόγω δικαστή ή αμφισβήτησης της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του. Σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 5, του u.S.N., τα νομιμοποιούμενα πρόσωπα [δηλαδή οι διάδικοι και οι τρίτοι συμμετέχοντες στη δίκη ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] δύνανται να υποβάλουν αίτηση προκειμένου να ελεγχθεί το αν δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας με τη συνεκτίμηση των περιστάσεων που περιέβαλλαν τον διορισμό του και της συμπεριφοράς του κατόπιν του διορισμού, εφόσον οι παράγοντες αυτοί μπορούν να οδηγήσουν, στη συγκεκριμένη υπόθεση, στην παραβίαση των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας και κατά συνέπεια να επηρεάσουν την έκβαση της υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων που αφορούν τον αιτούντα και της φύσης της υπόθεσης. Το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) εξετάζει την αίτηση ελέγχου κλεισμένων των θυρών, υπό πενταμελή σύνθεση αποτελούμενη από δικαστές που κληρώνονται από το σύνολο των μελών του και κατόπιν ακρόασης του δικαστή, τον οποίο αφορά η αίτηση, εκτός εάν η ακρόασή του είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής. Εφόσον το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) κάνει δεκτή την αίτηση, εξαιρεί τον δικαστή από την εκδίκαση της υπόθεσης. Η εξαίρεση ορισμένου δικαστή από την εκδίκαση συγκεκριμένης υπόθεσης δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο εξαίρεσής του και από άλλες υποθέσεις, στην εκδίκαση των οποίων συμμετέχει. Η διάταξη που εκδίδεται επί της αίτησης μπορεί να προσβληθεί ενώπιον επταμελούς σύνθεσης του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) αποτελούμενης από δικαστές που κληρώνονται από το σύνολο των μελών του.

- 2 Ο συνήγορος υπεράσπισης του δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) X. Y. υπέβαλε αίτηση, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την παροχή αδειάς προς άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον του εν λόγω δικαστή, προκειμένου να διαπιστωθεί η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 29, παράγραφος 5, του u.S.N., ζητώντας να ελεγχθεί το αν η A.K., επίσης δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, και να εξαιρεθεί αυτή από την κρίση επί της υπόθεσης που αφορά τον δικαστή X. Y.
- 3 Στην ως άνω αίτηση ιστορείται ότι η δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) A.K. διορίστηκε στη συγκεκριμένη θέση με απόφαση του Prezydent RP (Προέδρου της Δημοκρατίας, Πολωνία) της 10ης Οκτωβρίου 2018, κατόπιν προτάσεως διορισμού που περιλήφθηκε στην υπ' αριθ. 331/2018 πράξη της 29ης Αυγούστου 2018 του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία) (στο εξής: KRS), το οποίο συγκροτήθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (νόμου για την τροποποίηση του νόμου περί του Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων, της 8ης Δεκεμβρίου 2017) (στο εξής: τροποποιητικός νόμος της 8ης Δεκεμβρίου 2017). Ο πλημμελής χαρακτήρας της συγκρότησης του KRS αποτελεί θεμελιώδες πρόβλημα του πολωνικού δικαστικού

συστήματος και τον κύριο λόγο για τον οποίο τα ευρωπαϊκά δικαστήρια έχουν διατυπώσει αιτιάσεις σε βάρος δικαστικών σχηματισμών αποτελούμενων από δικαστές που διορίστηκαν μετά το 2018. Στην αίτηση μνημονεύεται, χάριν παραδείγματος, δήλωση της εν λόγω δικαστή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στην οποία αυτή, διακρίνοντας μεταξύ των λεγόμενων «παλαιών» και «νέων» δικαστών, τόνισε ότι οι λεγόμενοι παλαιοί δικαστές «συμπεριφέρονται με τρόπο αγενή, άκομψο και προσβλητικό για την αξιοπρέπεια που αρμόζει σε έναν δικαστή».

- 4 Στην πενταμελή σύνθεση που αναδείχθηκε για τη διεξαγωγή του λεγόμενου ελέγχου αμεροληψίας και ανεξαρτησίας κληρώθηκαν, μεταξύ άλλων, οι δικαστές Z.B. (πολιτικό τμήμα) και A.S. (τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων). Οι ανωτέρω δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) επίσης διορίστηκαν στις συγκεκριμένες θέσεις κατόπιν προτάσεως του KRS, όπως αυτό συγκροτήθηκε μετά τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017.
- 5 Οι αιτήσεις που υπέβαλε ο συνήγορος υπεράσπισης του δικαστή X. Y. προκειμένου να διαπιστωθεί η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 29, παράγραφος 5, του u.S.N., και να ελεγχθεί το αν οι δικαστές Z.B και A.S. πληρούν τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, απορρίφθηκαν με τις από 16 Μαρτίου 2016 διατάξεις του προέδρου του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ο οποίος προϊστάτο του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης, με την αιτιολογία ότι στο πλαίσιο των λεγόμενων υποθέσεων ελέγχου [του αν ορισμένος δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας] δεν είναι δυνατόν να εξεταστεί το αν οι ίδιοι οι δικαστές οι οποίοι κληρώθηκαν στη σύνθεση που διεξάγει τον έλεγχο πληρούν τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.
- 6 Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο εισηγητής δικαστής ζήτησε την εξαίρεση των δικαστών Z.B. και A.S. από την εκδίκαση της υπόθεσης με αντικείμενο τον έλεγχο του αν η δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) A.K. πληρούσε, ως μέλος του τμήματος επαγγελματικής ευθύνης που κλήθηκε να αποφανθεί επί της παροχής αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά του δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) X. Y., τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Επισήμανε δε ότι το αίτημά του αυτό θα πρέπει να εξεταστεί από σύνθεση στην οποία δεν θα συμμετέχει κανένας δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που διορίστηκε στη συγκεκριμένη θέση στο πλαίσιο πλημμελούς διαδικασίας διορισμού, δηλαδή μετά τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017.
- 7 Ωστόσο, το ανωτέρω αίτημα απορρίφθηκε ως απαράδεκτο με την από 14 Δεκεμβρίου 2023 διάταξη του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και δεν εξετάστηκε επί της ουσίας. Η εν λόγω διάταξη εκδόθηκε από σύνθεση στην οποία συμμετείχε δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ο οποίος επίσης διορίστηκε στη συγκεκριμένη θέση στο πλαίσιο πλημμελούς διαδικασίας

διορισμού, δηλαδή μετά τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 8 Η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλεται από το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) υπό μονομελή σύνθεση, μολονότι η σύνθεση που δικάζει επί της υπό κρίση υποθέσεως είναι πολυμελής [και συγκεκριμένα αποτελείται από 5 δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]. Το Δικαστήριο, όμως, αναγνωρίζει τη δυνατότητα υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων από ένα μόνο μέλος της πολυμελούς σύνθεσης που δικάζει επί της εκάστοτε υποθέσεως [βλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, A.K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψεις 42-44 και απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψεις 66, 70-71]. Είναι, πάντως, αμφίβολο εάν, μετά την έκδοση της απόφασης της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Παραμονή δικαστή στην ενεργό υπηρεσία), C-718/21, EU:C:2023:1015, το Δικαστήριο θα έκρινε παραδεκτή αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που θα υποβαλλόταν από δικαστήριο στο οποίο θα συμμετείχαν δικαστές, ως προς τους οποίους έχει κρίνει ότι, όταν συμμετέχουν σε δικαστικό σχηματισμό, ο δικαστικός αυτός σχηματισμός παύει να είναι δικαστήριο κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης.
- 9 Η μη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στις υποθέσεις του άρθρου 29, παράγραφος 5, του u.S.N., δεν είναι νομικά δικαιολογημένη (*lege non distinguente nec nostrum est distinguere*), ιδίως εάν αναλογιστεί κανείς ότι αντικείμενο των υποθέσεων αυτών είναι η διασφάλιση της προσήκουσας συγκρότησης του δικαστηρίου που πρόκειται να αποφανθεί επί της κύριας υποθέσεως και στο οποίο συμμετέχει ο δικαστής που υποβάλλεται στη διαδικασία ελέγχου. Το Δικαστήριο έχει τονίσει στη νομολογία του ότι η απάντηση σε προδικαστικά ερωτήματα ενδέχεται να είναι αναγκαία προκειμένου να παρασχεθεί στα αιτούντα δικαστήρια μια ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης η οποία θα καθιστά δυνατή την επίλυση δικονομικών ζητημάτων του εθνικού δικαίου προκειμένου να μπορέσουν να αποφανθούν επί της ουσίας των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί. Η υπόθεση με αντικείμενο τον έλεγχο του αν δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας συνδέεται άμεσα με την κύρια υπόθεση (εν προκειμένω, την υπόθεση για την παροχή αδείας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή) και αποτελεί ένα από τα στάδιά της (το οποίο ενεργοποιείται αιτήσει κάποιου διαδίκου). Επομένως, τα υποβαλλόμενα με την παρούσα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, καθώς και των εννόμων συνεπειών τους, ιδίως υπό το πρίσμα της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, σε σχέση με την προσήκουσα σύνθεση των δικαστικών σχηματισμών που αποφαινόνται επί των υποθέσεων κύριων δικών.

- 10 Το πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι η διαδικασία του άρθρου 29, παράγραφοι 5 επ., του u.S.N. έχει διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι δικαστές οι οποίοι διορίστηκαν σε θέσεις δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) στο πλαίσιο πλημμελούς διαδικασίας διορισμού να μην εξαιρούνται κατά τον νόμο από συνθέσεις που αποφαινόμενοι επί υποθέσεων ελέγχου. Οι δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι διορίστηκαν μετά τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017 δεν αναγνωρίζουν τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στην οποία επιβεβαιώνεται η πλημμέλεια της διαδικασίας διορισμού τους με αποτέλεσμα, μάλιστα, οι δικαστικοί σχηματισμοί στους οποίους αυτοί συμμετέχουν να μην πληρούν τις προϋποθέσεις του ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως. Κατ' ουσίαν, οι εν λόγω δικαστές αποφαινόμενοι επί υποθέσεων οι οποίες τους αφορούν, αντίθετα προς την αρχή *nemo iudex in causa sua*.
- 11 Θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι το εθνικό δίκαιο παρέχει περιορισμένα περιθώρια υποβολής αίτησης εξαίρεσης στον διάδικο που αμφισβητεί τη νομιμότητα του διορισμού (κατ' εφαρμογήν νόμου σύμφωνου προς το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας) δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), διορισμένου στη συγκεκριμένη θέση προτάσει του νέου KRS, καθώς και την αμεροληψία και την ανεξαρτησία του. Ειδικότερα, η εξέταση των αιτήσεων ή δηλώσεων σχετικά με την εξαίρεση δικαστή, οι οποίες περιλαμβάνουν ισχυρισμούς περί ελλείψεως ανεξαρτησίας του δικαστηρίου ή του δικαστή, ανήκει στις αρμοδιότητες του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων. Επιπρόσθετα, οι σχετικές αιτήσεις δεν εξετάζονται εάν αφορούν τη διαπίστωση και την εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της εξουσίας του για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων. Τέλος, το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των οποίων ζητείται να διαπιστωθεί η έλλειψη νομιμότητας τελεσιδικιών δικαστικών αποφάσεων, εφόσον η έλλειψη νομιμότητας συνίσταται στην αμφισβήτηση του καθεστώτος του προσώπου το οποίο διορίστηκε σε θέση δικαστή που αποφάνθηκε επί της υποθέσεως.
- 12 Το δικονομικό δικαίωμα του διαδίκου να ζητήσει να ελεγχθεί το αν ορισμένος δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας έχει περιοριστεί σημαντικά, δεδομένου ότι ο εθνικός νομοθέτης κατήργησε τη δυνατότητα προσβολής της απόφασης που εκδόθηκε με τη συμμετοχή του οικείου δικαστή ή αμφισβήτησης της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του αποκλειστικά και μόνον επί τη βάση των περιστάσεων που περιέβαλλαν τον διορισμό του. Περαιτέρω, και μεν η επίκληση στην αίτηση περιστάσεων που ανάγονται στη συμπεριφορά του δικαστή κατόπιν του διορισμού του δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για την απόρριψή της, ωστόσο, εάν οι μνημονευόμενες περιστάσεις δεν μπορούν να οδηγήσουν σε αμφισβήτηση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του, η αίτηση εξακολουθεί να είναι απορριπτέα, ακόμη και εάν ο εν λόγω δικαστής είχε διοριστεί στο πλαίσιο (θεμελιωδώς) πλημμελούς διαδικασίας διορισμού.

- 13 Συν τοις άλλοις, περιορίστηκε το εύρος των υποθέσεων, στις οποίες μπορεί να υποβληθεί η κατά τα ανωτέρω αίτηση ελέγχου. Κατά την κρίση του Πολωνού νομοθέτη, όσον αφορά τους δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) (κατόπιν του διορισμού τους προτάσει του νέου KRS) πληρούται πάντοτε η απαίτηση νομιμότητας του διορισμού. Η κατασκευή αυτή του εθνικού νομοθέτη γεννά μια σειρά από προβλήματα όχι μόνο σε επίπεδο τυπικής λογικής, αλλά, κυρίως, σε επίπεδο κοινής λογικής. Πράγματι, είναι θεμελιώδους σημασίας να πληρούται η προϋπόθεση της νόμιμης σύστασης του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται μιας δεδομένης υποθέσεως.
- 14 Η απάντηση του Δικαστηρίου στα υποβαλλόμενα προδικαστικά ερωτήματα παρίσταται αναγκαία, καθόσον ο θεσμός που προβλέφθηκε στο άρθρο 29, παράγραφος 5 επ., του u.S.N. συνιστά μια υβριδική νομοθετική λύση, σκοπός της οποίας είναι η de facto τακτοποίηση των πλημμελειών του διορισμού των δικαστών μέσω της νομοθετικής αναγνώρισης της νομιμότητας του διορισμού τους, της ανεξαρτησίας τους και της αμεροληψίας τους.
- 15 Από την άλλη πλευρά, δεν αποκλείεται, σε μια εθνική πραγματικότητα που χαρακτηρίζεται από ένα άκρως αποσταθεροποιημένο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, η συγκρότηση, όπως επιχειρείται στην υπό κρίση υπόθεση, πενταμελούς δικαστικού σχηματισμού του οποίου όλα τα μέλη θα ανταποκρίνονταν πλήρως στις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης, του διεθνούς δικαίου και του εθνικού Συντάγματος, να είναι αδύνατη ή τουλάχιστον εξαιρετικά δυσχερής και χρονοβόρα, με αποτέλεσμα να προσβάλλεται το δικαίωμα του διαδίκου να εκδικαστεί η υπόθεσή του εντός εύλογου χρόνου, το οποίο επίσης κατοχυρώνεται στο δίκαιο της Ένωσης (άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη), στο διεθνές δίκαιο (άρθρο 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ) καθώς και στο εθνικό δίκαιο δικαίου (άρθρο 45, παράγραφος 1, του πολωνικού Συντάγματος). Υπό αυτές τις συνθήκες, θα πρέπει να σταθμιστεί η εκδοχή το δικάζον εθνικό δικαστήριο να οφείλει, στηριζόμενο σε μια πραγματιστική και αριθμητική προσέγγιση καθώς και στην πρόκριση, σε τελική ανάλυση, των ηπιότερων δυσμενών επιπτώσεων από την απόφασή του, να προβεί στην εξέταση και στην κρίση επί της αίτησης ελέγχου του αν δικαστής του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, όταν ως προς την πλειοψηφία των μελών του επιληφθέντος δικαστικού σχηματισμού (τρία από τα πέντε) δεν ανακύπτει ζήτημα σε σχέση με την εξουσία τους για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, επί τέτοιου είδους υποθέσεων, η σύνθεση του δικαστηρίου είναι πενταμελής στον πρώτο βαθμό και επταμελής στον δεύτερο, ενώ στην υπόθεση της κύριας δίκης (δηλαδή στην υπόθεση για την παροχή άδειας προς άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή), η σύνθεση του δικαστηρίου είναι, στον πρώτο βαθμό, μονομελής, και στον δεύτερο, τριμελής. Ασφαλώς, σε μια τέτοια περίπτωση, οι ψήφοι των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι διορίστηκαν στις συγκεκριμένες θέσεις στο πλαίσιο πλημμελούς διαδικασίας διορισμού δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Εξάλλου, η νομοθετική επιλογή της θέσπισης πενταμελών και επταμελών συνθέσεων ως αρμόδιων για την κρίση επί των αιτήσεων ελέγχου υποκινήθηκε αποκλειστικά από πολιτικά κίνητρα (την ανάγκη νομιμοποίησης των πλημμελώς

διορισμένων δικαστών), και όχι από νομικά. Είναι, ωστόσο, γεγονός ότι η αποχή ενός δικαστή ο οποίος συμμετέχει σε δικαστικό σχηματισμό που έχει συγκροτηθεί πλημμελώς από την έκδοση απόφασης θα συνιστούσε υποχώρηση απέναντι στην ανομία.

- 16 Ενόψει των ανωτέρω, κρίνεται αναγκαίο το Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα πώς, από τη σκοπιά του δικαίου της Ένωσης και της ερμηνείας του, οφείλει να συμπεριφερθεί ένας δικαστής κράτους μέλους ο οποίος κληρώθηκε να συμμετάσχει σε δικαστικό σχηματισμό που έχει συγκροτηθεί πλημμελώς και ο οποίος έχει εξαντλήσει τα περιθώρια που του παρέχει το εθνικό δίκαιο προκειμένου να επιτύχει την προσήκουσα συγκρότησή του.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου και του ΕΔΔΑ και επισημαίνει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία εθνική διάταξη απονέμει αποκλειστική αρμοδιότητα εκδικάσεως διαφοράς σε όργανο που δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας οι οποίες επιβάλλονται βάσει του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα δε βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη, άλλο όργανο επιληφθέν τέτοιας διαφοράς οφείλει, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική δικαστική προστασία, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 47, και σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, να μην εφαρμόσει την εθνική διάταξη αυτή, ώστε η εν λόγω ένδικη διαφορά να μπορεί να εκδικασθεί από δικαιοδοτικό όργανο το οποίο πληροί τις ίδιες αυτές απαιτήσεις και το οποίο θα ήταν αρμόδιο στον οικείο τομέα εάν η εν λόγω διάταξη δεν απέκλειε την αρμοδιότητα αυτή. Εφόσον λοιπόν αποδειχθεί ότι μια δικαστική απόφαση εκδόθηκε από όργανο το οποίο δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, σε μια τέτοια περίπτωση δεν θα μπορούσε να προβληθεί λυσιτελώς κανένας ισχυρισμός στηριζόμενος στην αρχή της ασφάλειας δικαίου. Επομένως, το γεγονός ότι ο εθνικός νομοθέτης, στο άρθρο 29, παράγραφοι 5 επ., του u.S.N. περιόρισε το παραδεκτό της αίτησης ελέγχου των εγγυών που πρέπει να παρέχουν οι δικαστές μόνο στις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας, και άρα απέκλεισε τον έλεγχο της προϋπόθεσης της νομιμότητας του διορισμού τους, αντίκειται προς το άρθρο 47 του Χάρτη και το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ, καθώς και προς το άρθρο 45 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του δημοσίου δικαίου καθεστώτος των δικαστών αυτών ως δημοσίων λειτουργών, το οποίο δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, και της συνδρομής στα πρόσωπά τους των δικαστικών εγγυών, όπως είναι ο διορισμός τους βάσει εθνικού νόμου σύμφωνα με το πολωνικό Σύνταγμα, η ανεξαρτησία και η αμεροληψία.
- 18 Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Πολωνός νομοθέτης θέσπισε, στις 13 Ιανουαρίου 2023, τον ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (νόμο για την τροποποίηση του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), ο οποίος επέτρεψε τον έλεγχο και της προϋπόθεσης του νόμιμου διορισμού, εντούτοις ο Prezydent RP (Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας) παρέπεμψε τον εν λόγω νόμο στο

Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο, Πολωνία) προκειμένου να ελεγχθεί η συμβατότητά του με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, το δε Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) κήρυξε πράγματι, με την απόφασή του της 11ης Δεκεμβρίου 2023 στην υπόθεση υπό στοιχεία Kp 1/23, τον νόμο αντισυνταγματικό.

- 19 Δομικό στοιχείο του συστήματος απονομής δικαιοσύνης είναι το δικαίωμα του ατόμου στον φυσικό δικαστή, δηλαδή το δικαίωμα να εκδικαστεί η υπόθεσή του από το κατά τόπον, καθ' ύλην και λειτουργικά αρμόδιο δικαστήριο, το οποίο θα δικάσει σε προσήκουσα σύνθεση και εντός των ορίων της δικαιοδοτικής εξουσίας του. Το δικαίωμα στον φυσικό δικαστή ικανοποιείται όταν ο επιληφθείς δικαστικός σχηματισμός σύγκειται προσηκόντως από δικαστές, οι οποίοι έχουν εξουσία να εκφέρουν δικαιοδοτική κρίση στο συγκεκριμένο δικαστήριο, στον συγκεκριμένο βαθμό δικαιοδοσίας και στη συγκεκριμένη υπόθεση, δηλαδή τους έχει απονεμηθεί η κατάλληλη δικαιοδοτική εξουσία ώστε να αποφαίνονται στην εκάστοτε υπό κρίση υπόθεση.
- 20 Η διαδικασία διορισμού των δικαστών αποτελεί, εξ ορισμού, συστατικό του δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ και του άρθρου 47 του Χάρτη. Μεταξύ του νομοτύπου της διαδικασίας διορισμού ενός δικαστή και της αξιολόγησης του αν ένα δικαστήριο μπορεί να θεωρηθεί ανεξάρτητο κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ και του άρθρου 47 του Χάρτη υφίσταται στενή συνάφεια, καθώς και οι δύο αυτές επιταγές στηρίζονται στην ανάγκη να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στη δικαιοσύνη και να διασφαλιστεί ότι η τελευταία δεν θα εξαρτάται από τις λοιπές κρατικές εξουσίες. Το δικαίωμα στον φυσικό δικαστή αποτελεί αυτοτελές δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ, το οποίο, ωστόσο, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις εγγυήσεις της δικαστικής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Προκειμένου να ελεγχθεί εάν πληρούται η απαίτηση περί νόμιμης σύστασης του δικαστηρίου θα πρέπει να ερευνάται κατά πόσο η πλημμέλεια, η οποία φέρεται ότι συνέτρεξε σε ορισμένη υπόθεση, είναι αρκούντως σοβαρή ώστε να τίθενται εν αμφιβόλω οι προαναφερθείσες θεμελιώδεις αρχές και να διακυβεύεται η ανεξαρτησία του οικείου δικαστηρίου.
- 21 Στην υπόθεση Α.Κ., το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 47 του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπεται διαφορές σχετικές με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης να εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα οργάνου που δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο κατά τη διάταξη αυτή. Σε εφαρμογή της παραπάνω απόφασης του Δικαστηρίου, στις 23 Ιανουαρίου 2020, τρία τμήματα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), ήτοι το πολιτικό, το ποινικό και το τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως, εξέδωσαν από κοινού την υπό στοιχεία BSA 1-4110-1/20 απόφαση, στην οποία διευκρινίστηκε ότι η συμμετοχή στον δικάζοντα σχηματισμό δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) διορισμένου κατόπιν προτάσεως του KRS, όπως συγκροτήθηκε βάσει των κανόνων του τροποποιητικού νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017, συνεπάγεται, επίσης, κακή σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού και ακυρότητα της διαδικασίας. Η εν λόγω απόφαση προσέλαβε

χαρακτήρα κανόνα δικαίου. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τα αποτελέσματα της απόφασης αυτής δεν ήρθαν με την έκδοση της απόφασης του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου) της 20ής Απριλίου 2020, η οποία την κήρυξε αντισυνταγματική. Και τούτο διότι, η συγκεκριμένη απόφαση του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου) εκδόθηκε καθ' υπέρβαση της συνταγματικής αρμοδιότητάς του ενώ, επιπλέον, στον δικαστικό σχηματισμό ο οποίος την εξέδωσε συμμετείχε ο δικαστής Μ.Μ., η συμμετοχή του οποίου κρίθηκε από το ΕΔΔΑ καθοριστική για την παραδοχή της προσβολής του δικαιώματος σε δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως (απόφαση της 7ης Μαΐου 2021, αριθ. 4907/18, Xero Flor sp. z o.o. με έδρα στην Πολωνία κατά Πολωνίας).

- 22 Όσον αφορά την προϋπόθεση της νόμιμης σύστασης του δικάζοντος δικαστηρίου, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, οι δικαστές διορίζονται από τον Prezydent Rzeczypospolitej (Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Πολωνία) κατόπιν πρότασης του KRS. Ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η σχετική πράξη διορισμού θεραπεύει τις πλημμέλειες που τυχόν ενείχε η διαδικασία διορισμού, κατά τρόπο ώστε, τελικά, η συμμετοχή ενός τέτοιου δικαστή σε δικαστικούς σχηματισμούς να καθιστά τους τελευταίους ανεξάρτητα και αμερόληπτα δικαστήρια που έχουν συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του πολωνικού Συντάγματος (άρθρο 45, παράγραφος 1, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας), του διεθνούς δικαίου (άρθρο 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ) και του δικαίου της Ένωσης (άρθρο 47 του Χάρτη).
- 23 Το αιτούν δικαστήριο επικαλείται και εκθέτει τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις σχετικά με τις ιδιότητες που θα πρέπει να συντρέχουν στα πρόσωπα των δικαστών, οι οποίες περιέχονται στις Αρχές των Ηνωμένων Εθνών για την δικαστική ανεξαρτησία, εγκριθείσες με τα ψηφίσματα 40/32 της 29ης Νοεμβρίου 1985 και 40/146 της 13ης Δεκεμβρίου 1985 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, καθώς και στον Ευρωπαϊκό Χάρτη για το καθεστώς των δικαστών της 8ης-10ης Ιουλίου 1998.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο αναλύει τον τρόπο ανάδειξης του KRS και τα καθήκοντά του, επισημαίνοντας πώς οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες εισήχθησαν το 2018 είχαν ως συνέπεια η συμμετοχή του εν λόγω οργάνου υπό τη νέα σύνθεσή του στη διαδικασία διορισμού δικαστών να καθιστά την τελευταία πλημμελή. Εξ αιτίας της πλημμέλειας αυτής, οι δικαστικοί σχηματισμοί στους οποίους συμμετέχουν δικαστές που διορίστηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο δεν εκπληρώνουν την αρχή του φυσικού δικαστή κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφος 1, του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας, ούτε του δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, ΕΣΔΑ και του άρθρου 47 του Χάρτη, και επομένως, δεν μπορούν να θεωρηθούν ανεξάρτητοι και αμερόληπτοι κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, χωρίς να εξετάζεται στο πλαίσιο αυτό η συνδρομή άλλων στοιχείων.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, ακόμη, ότι μια τέτοιου είδους πλημμέλεια δεν είναι δυνατόν να θεραπευθεί μέσω του περιορισμού του εύρους ελέγχου που

ασκεί το δικαστήριο το οποίο εξετάζει, σε συγκεκριμένη υπόθεση, τον ισχυρισμό περί ακυρότητας της διαδικασίας, αποκλειστικά στο αν πληρούνται οι απαιτήσεις περί αμεροληψίας και ανεξαρτησίας, και τούτο διότι το δικαστήριο αυτό δεν έχει αρμοδιότητα να υποκαταστήσει το KRS και να αξιολογήσει εκ των υστέρων εάν ο πλημμελώς διορισμένος δικαστής θα είχε διοριστεί ούτως ή άλλως στη συγκεκριμένη θέση, ακόμη δηλαδή και εάν η σύνθεση του KRS ως συνταγματικού οργάνου δεν ήταν πλημμελής. Μολονότι η προεδρική πράξη διορισμού σε θέση δικαστή δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, δεδομένου ότι ο τροποποιητικός νόμος για το KRS, ο οποίος υπήρξε προδήλως αντίθετος προς το πολωνικό Σύνταγμα και προς την ως τότε αδιαμφισβήτητη βούληση του συντακτικού νομοθέτη, υπεγράφη από τον ίδιο τον Prezydent (Πρόεδρο της Δημοκρατίας), και δεδομένης επίσης της κατάφορης περιφρόνησης του κράτους δικαίου την οποία προσήψε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον Prezydent (Πρόεδρο της Δημοκρατίας), μεταξύ άλλων, σε σχέση με τους διορισμούς του 2018 στο πολιτικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), οι δικαστές που διορίστηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο από τον Prezydent (Πρόεδρο της Δημοκρατίας) δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούν τις απαιτήσεις ενός ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του εθνικού συνταγματικού δικαίου, του διεθνούς δικαίου και του δικαίου της Ένωσης.